

חמץ שלא נגמרה שריפתו

1 שוע"ר סי' תלג

יא מעיקר הדין אין צריך כלל להניח פתיתים הללו קודם בדיקה שאף אם יבדוק הבדוק ולא ימצא שום חמץ בבדיקתו אף על פי כן לא בירך לבטלה שכך המצוה לבדוק החמץ ולחפש אחריו שמא ימצא ממנו מאומה ואם לא מצא אין בכך כלום וכבר קיים המצוה כתיקונה אבל כבר נתפשט המנהג להניח ומנהגן של ישראל תורה היא.

לו בתי כנסיות ובתי מדרשות צריכין בדיקה בליל י"ד לאור הנר מפני שהתינוקות מכניסין בהן חמץ כל השנה. והשמישים אינם נוהרים לבדוק בלילה אלא מכבדין היטב ביום ולא יפה הם עושים וצריך להזהירם על כך שיקיימו מצות חכמינו כתיקונה (ויכולין לברך על בדיקה זו). אבל אין צריך לבטל אחר הבדיקה, לפי שאין יכולים לבטל ולהפקיר חמץ שאינו שלהם, שאין אדם מפקיר דבר שאינו שלו.

2 שוע"ר סי' תלד

יב וכיון שהוא צריך לבטל בשעת הביעור (מטעם שנתבאר) צריך הוא לזהר ולבער קודם שתגיע שעה ששית שמתחלת שעה ו' ואילך אין בידו לבטלו כמו שנתבאר בסי' תל"ג. יד טוב לזהר שלא לבטל החמץ פעם ב' ביום עד שיבער תחלה מן ביתו כל החמץ הידוע לו כדי שיקיים מצות ביעור חמץ בחמץ שלו שלאחר הביטול אין החמץ שלו שהרי בטלו והפקירו.

3 שוע"ר סי' תמב

כ אין אסור מן התורה אלא חמץ גמור שהוא ראוי לאכילה אבל עיסה ... שאינו ראוי לאכילה כשיאפו אותו וכן כל כיוצא בזה הרי זה נקרא חמץ נוקשה ומותר לאכלו בפסח מן התורה שאין זה חמץ כלל. לב חמץ שנתעפש ונפסל מאכילת כלב או ששרפו באש קודם זמן הביעור ונחרך עד שאינו ראוי לכלב אע"פ שמותר לקיימו בפסח אסור לאכלו בפסח.

4 שוע"ר סי' תמה

א כשם שמן התורה אע"פ שמתחילת שעה ז' הוא מצוה שלא ימצא חמץ ברשותו וכל רגע ורגע שנמצא חמץ ברשותו ואינו מתעסק לבערו הוא עובר על מצות עשה של תורה אף על פי כן אינו מחוייב לבערו בסוף שעה ששית כדי שלא ימצא בתחילת ז' אלא מתחילת ז' ואילך הוא שמחוייב לבערו, כך מדברי סופרים ... אינו מחוייב לבערו בסוף שעה חמישית כדי שלא ימצא ברשותו בתחילת שעה ששית אלא מתחילת שעה ששית ואילך הוא שמחוייב לבערו (ומכל מקום טוב לנהוג לבערו בסוף ה' כמו שנתבאר בסימן תל"ד).

אם קודם שהגיע זמן הביעור הוציא החמץ מרשותו והפקירו והניחו במקום שהוא מופקר לכל כגון בדרכים וברחובות שרשות לכל אדם לעבור שם וליטול החמץ אפילו אם לא נטלו שום אדם והרי הוא מונח שם כל ימי הפסח ובעליו רואין אותו מונח שם אין צריך לבערו כיון שאינו שלו שכבר הפקירו וגם מונח במקום שאינו שלו והתורה אמרה בכל גבולך וגבול זה אינו שלו אלא הפקר לכל.

ד כיצד מבער שורפו עד שנעשה פחמים (אבל אם לא נעשה פחם אע"פ שנחרך ונפסל מאכילת כלב אסור להשהותו בפסח כיון שלא נפסל מאכילת כלב עד לאחר זמן הביעור כמו שנתבאר בסי' תמ"ב) או פוררו לפירורין דקים וזורה אותה לרוח או פורר וזורק לנהר.

ז ויש חולקין על כל זה ואומרים שהחמץ שצריך לבערו מן העולם לגמרי אין ביעורו אלא בשריפה שאנו למידין מנותר מה נותר ישנו בבל תותירו וטעון שריפה אף חמץ שישנו בבל תותר (פירוש בל יראה ובל ימצא) טעון שריפה.

והלכה כסברא הראשונה ... ואף על פי כן המנהג במדינות אלו כסברא האחרונה ... ואם לא מצא שום חמץ בבדיקתו טוב לשרוף הכלי שלקח לבדיקה כדי שלא ישכח חובת הביעור לשנה הבאה וגם כדי שלא ישכח לבטל ביטול השני שנתבאר בסי' תל"ד.

יב יש נוהגין לשרוף את החמץ בערבה שחבטו אותה בהושענא רבה לפי שכל דבר שנעשה בו מצוה אחת נכון לעשות בה מצוה אחרת.

5 קונטרס אחרון סי' תמו ס"ק ב

דהעיקר בזה כמ"ש המשנה למלך ריש פרק קמא דהרמב"ם סבירא ליה דבל יראה לא ניתק לעשה. וכן הוא מוכרח ודאי להאומרים דבל יראה ובל ימצא הן ב' לאוין על איסור אחד (עיין בכ"מ ריש פ"ק), וכל היכא דאיכא ב' לאוין אף הניתק לעשה לוקה על לאו אחד.